

İKTİSADİ BÜYÜME

KISA ÖZET

KOLAYAÖF

1.ÜNİTE-İKTİSADİ BÜYÜME KAVRMI

İKTİSADİ BÜYÜMENİN TANIMI

İktisadi büyüme, bir ülkenin genellikle bir yıl içinde üretim kapasitesinde veya reel gayrisafi yurtiçi hasılasında görülen ve sayısal olarak ölçülebilen **reel artışlar**dır. Kişi başına gelir açısından bakıldığında büyüme, hem bir toplumdaki ekonomik faaliyetlerin ölçeğinde meydana gelen artışı hem de kişi başına gelir artışını ifade etmektedir. İktisadi büyüme veya kişi başına düşen millî gelirdeki yıllık artış oranı, bir ülkedeki üretim imkânlarının ne kadar arttığını ve dolayısıyla **üretim imkânları eğrisinin** bir önceki yıla göre ne kadar sağa kaydığını ifade etmektedir. Bir kez üretim imkânları sınırı üzerinde etkin noktalara ulaşıldığında mallardan birisini biraz daha fazla üretmenin tek yolu diğerini az üretmektir. Üretim imkânları sınırı eğrisinin orijine göre iç bükey çizilmiş olması **artan fırsat maliyeti** ile ilgilidir. Bir ülkenin iktisadi büyümesi iki şekilde meydana gelir. Birincisi, **tam istihdamın** altında kullanılan iktisadi kaynakların daha verimli kullanılmaya başlanması yoluyla büyümenin gerçekleştirilmesi; ikincisi, tam istihdamda kullanılan kaynak miktarına yenilerinin eklenmesi yoluyla üretimin gerçekleştirilmesidir. Bu anlamda iktisadi büyüme, nitelikten (yaşam standardını iyileştiren) çok nicelik (sayısal) bakımından ortaya çıkan bir değişikliği ölçmekte, yani **üretim faktörlerinden** bir veya bir kaçının artması sonucunda meydana gelen üretim artışını ifade etmektedir.

İKTİSADİ BÜYÜMENİN ÖLÇÜLMESİ

Millî muhasebenin ortaya koyduğu çeşitli kavramlar ve bu kavramlar arasındaki ilişkiler, hem ekonomik olaylarla ilgili sistemli bilgi toplanmasına hem de ekonomik analizin daha açık bir şekilde ortaya konmasına hizmet etmektedir.

Gayrisafi Millî Hâsıla

Gayrisafi Millî Hâsıla (GSMH), belirli bir ülkede belirli bir dönemde üretilen tüm **nihai mal ve hizmetlerin** değerinin toplamıdır. Bir firma tarafından üretilen ve diğer firmalar tarafından nihai mal veya hizmetin bir bileşeni olarak satın alınan mal ve hizmetlere ara mal veya ara hizmet denir.

Gayrisafi Yurtiçi Hasıla'nın Hesaplanma Yöntemleri

GSYH; üretim yöntemi, harcama yöntemi ve gelir yöntemi olmak üzere üç farklı yöntemle hesaplanmaktadır. Bu üç yöntemle bulunan GSYH değerlerinin tanım gereği birbirine eşit olması gerekir.

- ◆ Üretim Yöntemi
- ◆ Harcama Yöntemi
- ◆ Gelir Yöntemi

Gayrisafi Yurtiçi Hâsıla Neleri Ölçmez

Ekonominin performansının değerlendirme ölçütü olan reel GSYH hesaplanırken ölçülemeyen faaliyetler de vardır.

- Piyasalara yansımayan üretim
- Nüfustaki değişimler
- Boş zaman;
- Dışsalıklar

Kişi başına reel GSYH: Bir dönemin reel GSYH'si ülke nüfusuna bölünerek kişi başına düşen reel GSYH elde edilir.

Kayıt dışı iktisadi faaliyet:

Vergiler ve düzenlemelerden kaçınmak için veya üretilen mal ve hizmetlerin yasa dışı olması nedeniyle hükümeti denetiminden bilinçli olarak saklanan iktisadi faaliyetlerdir.

İktisadi Büyüme Hızının Hesaplanması

Büyüme hızı, kısa dönem, uzun dönem ve geleceğe ilişkin büyüme hızı olarak hesaplanabilir.

Kısa Dönem

Ekonominin belli bir dönemde ürettiği hasıladaki büyüme nominal veya reel terimlerle ya da hasıla düzeyindeki veya kişi başına hasıladaki artış terimleriyle ölçülebilir.

Uzun Dönem

Reel GSYH'nin az da olsa her yıl belirli bir oranda büyümesi, zaman içerisinde büyümenin katlanması anlamına gelmektedir. Bunun nedeni, büyümenin kümülatif (birikimli) bir süreç olmasıdır

Geleceğe Yönelik

Geleceğe yönelik büyüme hızı, kalkınma planlarında ve daha çok geleceğe yönelik tahminler yapılırken kullanılır. Bu hesaplama yönteminde büyüme hızını belirleyen üç unsur bulunmaktadır.

g = büyüme hızı

k = sermaye/hasıla oranı

s = marjinal tasarruf eğilimi iken büyüme hızı;

$g = s/k$ olarak ifade edilir.

Kişi Başına Düşen Reel GSYH

Ekonomik refahın ölçütü olarak millî muhasebe kavramlarından elde edilen kişi başına GSYH ve kişi başına millî gelir gibi kavramlar kullanılır. Ülkelerin ekonomik refah açısından amaçları kişi başına düşen gelirin sürekli artırılmasıdır. Kişi başına düşen gelir belirlenirken de nominal değerler değil, reel değerler alınarak hesaplanmaktadır

Satınalma Gücü Paritesine Göre GSYH

Ekonomik refahın uluslararası düzeyde karşılaştırmaları yapılırken ülkelerin belirli bir yıldaki dolar cinsinden kişi başına düşen GSYH'leri kullanılmaktadır. Ancak özellikle gelişmekte olan ülkelerde döviz kurunun idari kararların etkisi altında olması, resmî ve serbest piyasa kurları arasında farklılıkların yaşanması, uluslar arası karşılaştırmalarda döviz kurunun güvenilirliğini azaltıcı bir etkiye bulunmaktadır. Satınalma gücü paritesi (SGP), ülkeler arasındaki fiyat düzeyi farklılıklarını ortadan kaldırarak, farklı para birimlerinin satınalma gücünü etkileyen bir değişim oranıdır.

İnsani Gelişme İndeksi

Ülkeler arası sağlıklı refah karşılaştırması yapabilmek için bir ülkede ekonomik ölçütleri geliştirmenin yanı sıra, o ülkenin sosyal refah ölçütlerinin de geliştirilmesi gerekmektedir. Ekonomik açıdan kalkınmış birçok ülkede sosyal sorunların çözülmediğinin görülmesi; iktisadi büyüme ve insani gelişme arasındaki ilişkinin daha iyi kurulması gereğini ortaya çıkarmıştır. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programlarının yayımladığı raporlarda ülkeler arası gelişmişlik düzeyinin sadece kişi başına düşen millî gelirdeki artışla iktisadi büyümenin ölçülmesinin doğru olmadığı, millî gelir yanında diğer faktörlere de sosyal faktörler gibi bakılmasının gerekli olduğu ifade edilmektedir

İKTİSADİ BÜYÜMENİN ÖZELLİKLERİ, TÜRLERİ VE ETKİLERİ

İktisadi Büyümenin Özellikleri

İktisadi büyümenin belirgin özelliklerini şöyle sıralayabiliriz.

- İktisadi büyüme rakamla ifade edilebilen yani kantitatif bir olgudur
- İktisadi büyüme uzun döneme dayalı bir olgudur
- İktisadi büyüme nominal değil, reel (gerçek) bir artış ifade eder
- İktisadi büyümenin iktisadi büyüme ile ilgisi yoktur.
- İktisadi büyümenin gelir dağılımını iyileştirici bir özelliği yoktur

İktisadi Büyüme Türleri

İktisadi büyüme türlerini dokuz grupta toplamak mümkündür.

- Spontane Büyüme
- Planlı Büyüme
- Kapalı Büyüme
- Açık Büyüme
- Durgun Büyüme
- Üstel Büyüme
- Biyolojik Büyüme
- Dengeli Büyüme
- Dengesiz Büyüme

Birleşmiş Milletlerin 1996 yılı İnsani Kalkınma Raporu yukarıda sorgulanan konular paralelinde kaçınılmaz olarak beş kötü büyüme çeşidini şu şekilde sıralamaktadır.

- İşsiz Büyüme
- Acımasız Büyüme
- Sessiz Büyüme
- Köksüz Büyüme
- Geleceksiz Büyüme

İktisadi Büyümenin Etkileri

Ekonomide ve toplumda çeşitli etkiler yaratan iktisadi büyüme;

- ilk etki GSYH'nin dağılımı üzerinde görülmektedir
- Gelişen sanayi sektörüne doğru bir işgücü akımı yaşanmasını sağlamakta, sanayi sektörü ise genellikle kentlerde yoğunlaştığı için kentleşme hareketi de hızlanmaktadır.
- Kentleşme hızlandıkça ve kentli nüfus arttıkça; insanların düşünce, inanç ve davranışlarında önemli değişimler olmakta, geleneksel davranışlar yerini yeni davranış biçimlerine bırakmaktadır.
- Tarımda çalışan faal nüfus oranını azaltırken sanayide çalışan faal nüfus oranını artırmakta ve faal nüfusun sektörel dağılımı üzerinde de etkili olmaktadır.
- Gelirlerin artmasını sağlamakta ve artan gelirler insanların tüketim kalıplarını değiştirmektedir

SÜRDÜRÜLEBİLİR BÜYÜME

Ekonomilerde önemli olan büyümeyi daha da önemlisi sürdürülebilir büyümeyi sağlayabilmektir

Sürdürülebilir ve yüksek bir büyümeyi sağlayabilmek için gerekli unsurlar;

- Makroekonomik istikrar
  - Fiyat istikrarı
  - Sürdürülebilir kamu finansmanı
- Yapısal reformlar
  - Sosyal güvenlik reformu
  - Vergi reformu
  - İş gücü piyasasına yönelik düzenlemeler
  - Eğitim reformu
  - Enerji piyasasına yönelik düzenlemeler
  - Rekabet ortamı
- İyi yönetim
  - Siyasi istikrar
  - Hukukun üstünlüğü
  - Şeffaflık ve hesap verebilirlik
  - Mevzuat ve düzenlemelerin etkinliği
  - Devlet hizmetlerinin kalitesi
  - Yolsuzlukların önlenmesi

BÜYÜME VE KALKINMA

İktisadi Büyüme ve Kalkınma Ayrımı

İktisadi büyüme ile iktisadi **kalkınma** ve iktisadi gelişme kavramları gerek yazı gerekse konuşma dilinde çoğu kez aynı anlamda kullanılmaktadır. Ancak her ne kadar bu kavramlar birbirinin yerine

kullanılıyorsa da farkı ayırt etmek gerekir. İktisadi büyümeden farklı olarak ekonomik kalkınma beş ögeyi bir araya getirmelidir;

- Kendi kendisini sürdürebilen büyüme,
- Üretim kalıplarında yapısal değişim,
- Teknolojik ilerleme,
- Sosyal, politik ve kurumsal modernleşme,
- İnsani koşullarda geniş çaplı iyileştirmeler

İktisadi Büyüme, Kalkınma ve Gelir Dağılımı

Kalkınma ve büyüme arasındaki ilişki karmaşıktır. Büyüme ile birlikte kalkınmanın da sağlanacağı düşünülse de kişi başına gelir kalkınmayı sağlamak ve ölçmek için iyi bir gösterge değildir. GSMH ile kalkınma ilişkisi artan gelirin nasıl dağıldığı ve kullanıldığı ile de ilgilidir. Lorenz eğrisi **Gini Katsayısının** hesaplanmasında da kullanılmaktadır. OB doğrusu ile Lorenz eğrisi arasında kalan koyu renkli alanın (X) OAB üçgeni içinde kalan alana oranlanması ile gini katsayısı bulunur.

$$\text{Gini Katsayısı} = X / (X + Y)$$

Bu Özetin tamamını,Çıkmış Sorularını,Deneme Sorularını adresinize gönderiyoruz!...

Tıklayınız

<https://www.kolaysinavlar.com/iktisadi-buyume-ady212u?search=%C4%B0KT410U>